

**LBRIS**

We know  
books

NELU DORINEL POPA

# **CRIMINALISTICĂ**

**Universul Juridic**

București

-2025-

ABREVIERI.....	7
<b>TITLUL I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE.....</b>	<b>13</b>
CAPITOLUL I. DEFINIȚIA, OBIECTUL, PRINCIPIILE ȘI METODELE CRIMINALISTICII.....	13
Secțiunea I. Definiția criminalisticii.....	13
Secțiunea a II-a. Obiectul criminalisticii.....	16
Secțiunea a III-a. Principiile criminalisticii.....	17
Secțiunea a IV-a. Metodele criminalisticii.....	20
CAPITOLUL II. REFERINȚE ISTORICE ȘI PRECEDENTE DOCTRINARE ÎN EVOLUȚIA CRIMINALISTICII.....	22
Secțiunea I. Referințe istorice și precedente doctrinare ale criminalisticii la nivel mondial.....	22
Secțiunea a II-a. Referințe istorice și precedente doctrinare ale criminalisticii la nivel național.....	36
CAPITOLUL III. APORTUL CRIMINALISTICII ÎN PREVENIREA ȘI COMBATerea FENOMENULUI INFRAȚIONAL.....	52
<b>TITLUL II. IDENTIFICAREA CRIMINALISTICĂ.....</b>	<b>56</b>
CAPITOLUL I. NOȚIUNI GENERALE.....	56
CAPITOLUL II. PRINCIPIILE IDENTIFICĂRII CRIMINALISTICE.....	58
CAPITOLUL III. OBIECTELE IDENTIFICĂRII CRIMINALISTICE.....	63
CAPITOLUL IV. ETAPELE IDENTIFICĂRII CRIMINALISTICE.....	65
CAPITOLUL V. FELURILE IDENTIFICĂRII CRIMINALISTICE.....	67
<b>TITLUL III. FOTOGRAFIA JUDICIARĂ.....</b>	<b>69</b>
CAPITOLUL I. NOȚIUNI GENERALE.....	69
CAPITOLUL II. CLASIFICAREA FOTOGRAFIEI JUDICIARE.....	71
Secțiunea I. Fotografia judiciară de fixare (operativă).....	71
1. Fotografia la fața locului.....	71
1.1. Fotografia de orientare.....	73
1.2. Fotografia schiță.....	74
1.3. Fotografia obiectelor principale.....	75
1.4. Fotografia urmelor.....	76

1.5. Fotografia de detaliu .....	78
2. Fotografia de semnalmente .....	80
3. Fotografia de supraveghere operativă .....	81
4. Fotografia de fixare a rezultatelor unor activități de urmărire penală .....	82
4.1. Fotografia de fixare a rezultatelor prezentării pentru recunoaștere .....	82
4.2. Fotografia de fixare a rezultatelor percheziției .....	83
4.3. Fotografia de fixare a rezultatelor reconstituirii .....	84
Secțiunea a II-a. Fotografia judiciară de examinare (de laborator) .....	86
1. Fotografii realizate în funcție de scara de mărire obținută pe negativ .....	86
1.1. Macrofotografia .....	86
1.2. Microfotografia .....	87
2. Fotografii realizate în funcție de metoda folosită: .....	87
2.1. Fotografia judiciară de examinare în radiații vizibile .....	87
2.2. Fotografia judiciară de examinare în radiații invizibile .....	88
2.1. Fotografia judiciară de examinare în radiații vizibile .....	88
2.1.1. Fotografia de ilustrare .....	88
2.1.2. Fotografia de comparare .....	88
2.1.3. Fotografia de umbre .....	88
2.1.4. Fotografia de reflexe .....	89
2.1.5. Fotografia de contrast .....	89
2.1.6. Fotografia separatoare de culori .....	89
2.2. Fotografia judiciară de examinare în radiații invizibile .....	89
2.2.1. Fotografia sub radiații ultraviolete .....	89
2.2.2. Fotografia sub radiații infraroșii .....	89
2.2.3. Fotografia sub radiații roentgen, gamma, beta și neutronice: .....	89
2.2.4. Microfotografia și holografia .....	90
Secțiunea a III-a. Alte situații de folosire a fotografiei judiciare .....	90
1. Fotografia judiciară aeriană realizată cu ajutorul mijloacelor de zbor U.A.V. ( <i>unmanned aerial vehicles</i> ) .....	90
2. Fotografia judiciară subacvatică .....	91
3. Fotografia judiciară sferică 3D .....	93
<b>TITLUL IV. TEHNICI DE IDENTIFICARE ȘI CERCETARE A URMELOR .....</b>	<b>94</b>
<b>CAPITOLUL I. ASPECTE INTRODUCATIVE .....</b>	<b>94</b>
Secțiunea I. Noțiunea de „urmă”. Elemente de traseologie .....	94
Secțiunea a II-a. Clasificarea urmelor .....	96
<b>CAPITOLUL II. CERCETAREA CRIMINALISTICĂ A URMELOR</b>	
<b>LĂSATE DE OM .....</b>	<b>100</b>
Secțiunea I. Cercetarea criminalistică a urmelor papilare .....	100
1. Noțiuni generale și elemente de dactiloscopie .....	100
2. Identificare urme papilare. Considerente generale .....	103
3. Urmele papilare palmare .....	103
4. Urmele papilare digitale .....	106
5. Urmele papilare plantare .....	113

6. Caracteristicile de identificare în dactiloscopie .....	114
6.1. Detaliile caracteristice ale creștelor papilare .....	114
6.2. Elementele de poroscopie .....	116
6.3. Elementele de creștoscopie .....	117
7. Metode de relevare a urmelor papilare .....	117
7.1. Examinarea vizuală .....	118
7.2. Metode fizice .....	121
7.3. Metode chimice .....	124
8. Metode inedite și novatoare de relevare a urmelor papilare .....	128
8.1. Metoda de relevare a amprentelor create pe suporturi vegetale (frunze) pe baza modificărilor produse în structura celulară .....	128
8.2. Metoda de determinare a vechimii amprentelor papilare și a apartenenței la grupa sanguină .....	129
8.3. Metoda de diagnosticare timpurie a sclerodermiei sistemice cu ajutorul analizei dermatoglifelor .....	131
9. Folosirea Sistemului AFIS în dactiloscopie .....	132
Secțiunea a II-a. Cercetarea criminalistică a urmelor create de diferite părți ale corpului uman .....	134
1. Cercetarea criminalistică a urmelor de dinți .....	134
2. Cercetarea criminalistică a urmelor de buze .....	138
3. Cercetarea criminalistică a urmelor de urechi, nas și alte părți ale feței și corpului uman .....	140
3.1. Urme ale urechilor .....	141
3.2. Urme ale nasului .....	142
3.3. Urme ale ridurilor (încrêșturilor) feței .....	142
3.4. Urme ale bărbiei .....	142
3.5. Urme ale frunții .....	143
3.6. Urme de genunchi și de cot .....	143
3.7. Urme ale regiunii fesiere .....	144
Secțiunea a III-a. Cercetarea criminalistică a principalelor urme biologice de natură umană .....	144
1. Cercetarea criminalistică pe baza profilului ADN .....	145
2. Cercetarea criminalistică a urmelor de sânge .....	149
3. Cercetarea criminalistică a urmelor seminale și ale secrețiilor vaginale .....	157
4. Cercetarea criminalistică a urmelor de salivă .....	161
5. Cercetarea criminalistică a urmelor de natură piloasă .....	163
6. Cercetarea criminalistică a urmelor de natură osteologică .....	166
7. Cercetarea criminalistică a urmelor de natură olfactivă .....	169
8. Cercetarea criminalistică a altor categorii de urme biologice .....	173
8.1. Urme de urină .....	173
8.2. Urme de excremente (materii fecale) .....	174
8.3. Urme de vomă .....	174
8.4. Urme de transpirație .....	175
Secțiunea a IV-a. Cercetarea criminalistică a urmelor sonore ale vocii și vorbirii .....	175
Secțiunea a V-a. Cercetarea criminalistică după semnalmente exterioare ale persoanei. Metode biometrice de identificare .....	180

1. Descrierea semnalmentelor anatomice .....	182
2. Descrierea semnalmentelor funcționale.....	190
3. Descrierea semnalmentelor particulare.....	192
4. Metode și tehnici criminalistice de identificare a persoanei după semnalmentele exterioare .....	196
4.1. Metoda portretului vorbit (portretul robot).....	196
4.2. Reconstrucția facială post-mortem .....	199
4.2.1. Tehnica reconstrucției faciale bidimensionale (reconstituirea grafică).....	199
4.2.2. Tehnica reconstrucției faciale tridimensionale (reconstituirea plastică/ sculpturală). .....	200
4.2.3. Îmbătrânirea facială computerizată.....	201
5. Metode biometrice de identificare .....	202
5.1. Biometria fizică .....	204
5.1.1. Ampretele digitale și palmare .....	205
5.1.2. Recunoașterea facială .....	206
5.1.3. Scanarea irisului și recunoașterea retinei.....	207
5.1.4. Geometria mâinii .....	208
5.1.5. Termografia facială, venoasă, palmară .....	208
5.2. Biometria comportamentală.....	209
5.2.1. Dinamica tastării .....	209
5.2.2. Dinamica semnăturii.....	209
5.2.3. Tiparul de mers .....	210
5.2.4. Recunoașterea vocii .....	210
5.2.5. Interacțiunea cu dispozitivele .....	211
5.3. Alte tehnici de identificare biometrică.....	211
5.4. Aplicații ale biometriei .....	212
5.4.1. Recunoașterea vârstei la distribuitorii automate de țigări.....	212
5.4.2. Scanere identificare clienți în supermarketuri .....	213
5.4.3. Pașapoarte electronice.....	213
5.4.4. Chioșcuri automate identificare persoane în aeroporturi.....	214

### CAPITOLUL III. CERCETAREA CRIMINALISTICĂ A URMELOR LĂSATE DE ANIMALE, VEGETALE, OBIECTE ȘI DE DIVERSE EVENIMENTE

JUDICIARE, PRECUM ȘI A URMELOR MATERIE.....	216
Secțiunea I. Cercetarea criminalistică a urmelor lăsate de animale .....	216
1. Urme de formă lăsate de animale .....	217
2. Urme create de animale inferioare specifice microfaunei terestre.....	219
3. Urme biologice de natură animală .....	220
4. Urme create de animale necrofage.....	221
Secțiunea a II-a. Cercetarea criminalistică a urmelor lăsate de vegetale.....	223
Secțiunea a III-a. Cercetarea criminalistică a urmelor lăsate de obiecte .....	227
1. Urme lăsate de încălțăminte.....	227
2. Urme lăsate de îmbrăcăminte .....	229
3. Urme lăsate de instrumente de săvârșire a infracțiunii .....	230
4. Urme lăsate de mijloacele de transport.....	233

4.1. Urme create de anvelope.....	234
4.2. Urme create de ansamblele/subansamblele autovehiculului.....	235
4.3. Urme create de faruri/lanterne/becuri/geamuri/parbrize.....	236
4.4. Urme provenite din desprinderea unor părți componente ale vehiculelor și din resturi din încărcătură .....	236
4.5. Urme de sol/ulei/combustibil/alte substanțe provenite de la un vehicul.....	236
4.6. Alte urme ale vehiculelor rămase pe corpul/îmbrăcămintea victimelor .....	237
5. Urme lăsate de armele de foc.....	237
5.1. Date generale privind armele de foc și muniția aferentă .....	239
5.2. Urmele principale și secundare ale împușcăturii .....	242
5.3. Particularitățile cercetării la fața locului la infracțiunile săvârșite cu arme de foc .....	255
5.4. Examenul armei și muniției .....	262
5.5. Etapele expertizei balistice judiciare. ....	266
6. Urme lăsate de scriere, de documente suspecte și de falsificare.....	266
6.1. Identificarea persoanei după scris și semnătură.....	267
6.1.1. Noțiunile generale de „document” și „scris” .....	267
6.1.2. Caracteristicile de identificare ale scrisului .....	269
6.1.3. Identificarea persoanei după scris .....	280
6.2. Identificarea și cercetarea documentelor suspecte și a materialelor folosite pentru completarea lor .....	287
6.2.1. Cercetarea criminalistică a hârtiei, cernelurilor și a altor materiale scripturale folosite la redactarea documentului. ....	288
6.2.2. Cercetarea criminalistică a documentelor tehnoredactate și a mijloacelor tehnice folosite în acest scop. ....	292
6.2.3. Cercetarea criminalistică a documentelor distruse sau deteriorate. ....	296
6.2.4. Cercetarea autenticității și vechimii documentelor.....	305
6.3. Identificarea falsurilor .....	306
6.3.1. Falsul prin înlăturarea, acoperirea sau adăugarea de text .....	307
6.3.2. Falsul prin imitarea scrisului și a semnăturii .....	311
6.3.3. Falsul prin deghizarea scrisului .....	312
6.3.4. Falsificarea impresiunilor de ștampile și a sigiliilor .....	314
6.3.5. Falsificarea bancnotelor și a monedelor .....	316
6.3.6. Falsificarea documentelor de identitate .....	326
6.3.7. Falsificarea timbrelor.....	329
6.3.8. Falsificarea operelor de artă.....	330
7. Urme lăsate de sfori, cordoane, frânghii și resturi ale acestora .....	333
Secțiunea a IV-a. Cercetarea criminalistică a produselor alimentare și cosmetice.....	334
1. Examinarea produselor alimentare .....	334
2. Examinarea produselor cosmetice .....	336
Secțiunea a V-a. Cercetarea criminalistică a urmelor lăsate de diverse evenimente judiciare .....	337
1. Urme create de incendii .....	338
2. Urme create de explozii .....	342
3. Urme ale accidentelor rutiere.....	347
4. Urme ale accidentelor feroviare.....	351

5. Urme ale accidentelor aviatice.....	353
6. Urme ale accidentelor navale.....	357
Secțiunea a VI-a. Cercetarea criminalistică a unor urme materie.....	359
1. Urme lăsate de produse petroliere .....	359
2. Urme lăsate de materiale plastice .....	361
3. Urme lăsate de vopsea .....	362
4. Urme lăsate de metale.....	365
5. Urme lăsate de soluri și cenușă.....	367
6. Urme de natură pulverulentă.....	370
7. Urme lăsate de sticlă.....	372
8. Urme lăsate de textile .....	375
9. Urme lăsate de coloranți .....	379
10. Urme lăsate de lemn .....	380
11. Urme lăsate de toxice.....	381
<b>CAPITOLUL IV. CERCETAREA CRIMINALISTICĂ A URMELOR INFORMATICE .....</b>	<b>387</b>
<b>TITLUL V. ROLUL BAZELOR DE DATE CRIMINALISTICE ÎN ACTIVITATEA DE IDENTIFICARE CRIMINALISTICĂ .....</b>	<b>395</b>
<b>CAPITOLUL I. BAZELE DE DATE CRIMINALISTICE AFLATE ÎN ADMINISTRAREA INSTITUTULUI NAȚIONAL DE CRIMINALISTICĂ .....</b>	<b>396</b>
1. Sistemul AFIS (Automated Fingerprint Identification System) – MorphoTrak....	396
2. Sistemul IMAGETRAK („ <i>image</i> ” = imagine + „ <i>track</i> ” = urmă).....	398
3. Sistemul CDN (cadavre dispăruți necunoscuți).....	400
4. Sistemul IBIS (Integrated Ballistics Identification System).....	400
5. Sistemul Național de Date Genetice și Judiciare – S.N.D.G.J.....	401
6. Sistemul NBIS (National Biometric Identification System).....	402
7. Cartotecile de identificare.....	404
<b>CAPITOLUL II. COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL CRIMINALISTICII PRIN SCHIMBUL AUTOMATIZAT DE DATE .....</b>	<b>407</b>
1. Sistemul EURODAC – bază de date dactiloscopică centralizată europeană.....	409
2. Sistemul AFIS INTERPOL .....	409
3. Sistemul Informatizat al Cazierului Judiciar European (ECRIS) .....	409
4. Sistemul Informatic Schengen (SIS).....	410
5. Cooperarea polițienească internațională cu FBI .....	410
<b>TITLUL VI. CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI.....</b>	<b>411</b>
<b>CAPITOLUL I. NOȚIUNEA DE „CERCETARE LA FAȚA LOCULUI” ȘI IMPORTANȚA ACESTEIA.....</b>	<b>411</b>
<b>CAPITOLUL II. REGULI TEHNICO-TACTICE DE EFECTUARE A CERCETĂRII LA FAȚA LOCULUI.....</b>	<b>417</b>

1. Reguli privind pregătirea cercetării la fața locului .....	417
2. Reguli privind efectuarea cercetării la fața locului .....	421
3. Reguli privind fixarea rezultatelor cercetării la fața locului .....	423

<b>TITLUL VII. CONSTATAREA TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ ȘI EXPERTIZA CRIMINALISTICĂ .....</b>	<b>426</b>
--	------------

<b>TITLUL VIII. VIITORUL ȘTIINȚEI CRIMINALISTICE .....</b>	<b>437</b>
1. „Cum va arăta știința criminalistică în viitor?” .....	437
2. Un răspuns la întrebare .....	437
2.1. Scanarea și modelarea 3D.....	438
2.2. Tehnologia digitală .....	440
2.3. Inteligența artificială și analiza datelor .....	441
2.4. Tehnologiile biometrice.....	443
2.5. Progresele în nanotehnologie.....	444
2.6. Tehnici de autopsie și radiologie .....	445
2.7. Tehnici de imprimare 3D.....	445
2.8. Tehnologii de identificare genetică.....	447
2.9. Tehnologii de recunoaștere vocală și audio .....	448
2.10. Tehnologii pentru detectarea substanțelor ilegale .....	449
2.11. Realitatea extinsă .....	449
3. Provocări ale viitorului în criminalistică .....	450
4. Importanța constituirii unor organisme profesionale cu atribuții în domeniul criminalisticii .....	451
5. Concluzie finală.....	453

<b>BIBLIOGRAFIE .....</b>	<b>455</b>
---------------------------	------------

**NOȚIUNI INTRODUCTIVE**

## Capitolul I

**DEFINIȚIA, OBIECTUL, PRINCIPIILE ȘI METODELE  
CRIMINALISTICII***Secțiunea I****Definiția criminalisticii***

Criminalistica, în sensul său cel mai restrâns, poate fi definită ca reprezentând aplicarea științei la drept. Societatea, la rândul său, pe măsură ce a evoluat, a devenit tot mai dependentă de acest drept, de legile necesare reglementării conduitei membrilor săi. Atunci când aceste legi au fost încălcate printr-o faptă prevăzută de legea penală, pe lângă sancțiunea propriu-zisă (materială), mai există și o sancțiune derivată (formală), constând în dreptul persoanei vătămate printr-o astfel de faptă de a se adresa printr-o acțiune justiției și de a cere aflarea adevărului și aplicarea pedepsei cuvenite celui vinovat<sup>1</sup>.

În acest context, Criminalistica studiază și aplică tehnologia științei și cunoștințele teoretice aferente pentru punerea în aplicare a acestor legi, în vederea aflării adevărului și a pedepsirii celor vinovați.

Legea, în general, și legea penală, în special, comportă o permanentă îmbunătățire și reformare pentru a contracara creșterea alarmantă a ratei criminalității.

Un astfel de proces cu privire la reformarea legislației penale mai trebuie să fie impus și de transformările adânci, social-politice, care s-au petrecut într-o perioadă determinată în societate, precum și de schimbările care au avut loc în conștiința generală pe baza acestor transformări și care au determinat mutații importante și în evaluarea acestui fenomen al criminalității<sup>2</sup>.

Ca răspuns la îngrijorarea societății față de fenomenul criminalității, autoritățile competente în domeniu, pe de o parte, și-au extins și intensificat atribuțiile de prevenire și combatere, în speranța de a împiedica valul în creștere al criminalității.

Pe de altă parte însă, acestea apelează tot mai mult la metodele și mijloacele științifice pentru consiliere și sprijin tehnic. Astfel, se pune întrebarea dacă această știință, care a trimis astronauți pe Lună, care a divizat atomul și care a eradicat multe boli de temut, poate să fie „înrolată” în această luptă împotriva criminalității<sup>3</sup>.

După cum vom încerca să convingem prin intermediul acestui curs, metodele și mijloacele științifice folosite în tehnica criminalistică, alături de procedeele tactice aferente, ocupă un rol important și unic în sistemul de justiție penală, rol care se referă la capacitatea criminalistului de a furniza anchetatorului și judecătorului informații exacte și obiective care reflectă

<sup>1</sup> V. Dongoroz, *Drept penal (reeditarea ediției din 1939)*, Ed. Societății Tempus & Asociația Română de Științe Penale, București, 2000, p. 17.

<sup>2</sup> G. Antoniu, *Reforma legislației penale*, Ed. Academiei Române, București, 2003, p. 7.

<sup>3</sup> R. Saferstein, *Criminalistics: an Introduction to Forensic Science* – ed. 10, Ed. Prentice Hall, 1 Lake St., Upper Saddle River, NJ 07458, 2011, pp. 4 și urm.

împrejurările în care a fost comisă o infracțiune. Drept urmare, criminalistul a devenit un participant activ în sistemul de justiție penală alături de ceilalți participanți tradiționali: acuzarea, apărarea și judecătorul.

Având în vedere dinamismul societății și al legilor, Criminalistica, în sensul său larg, a devenit un subiect atât de vast și de cuprinzător, încât este foarte dificil să fie tratat doar într-un curs universitar; din acest motiv, ne vom strădui să găsim limite practice care să adapteze domeniul său de aplicare în cadrul științei penale.

Impactul Criminalisticii este foarte puternic susținut și în mass-media, care a sporit considerabil gradul de conștientizare a publicului cu privire la utilizarea științei în investigațiile penale. Spre exemplu, în SUA, emisiuni de televiziune de maximă audiență, precum *CSI: Crime Scene Investigation*, care simplifică tehnica, tactica și metodică criminalistică pentru a se încadra în spațiul de emisie, au făcut publicul să creadă că un caz penal trebuie întotdeauna susținut și sprijinit de probe și dovezi criminalistice; acest fenomen este cunoscut și sub numele de efectul *CSI*, care evidențiază astfel rolul criminalisticii în aflarea adevărului.

De asemenea, o dovadă în acest sens o constituie și lista aparent nesfârșită de filme și seriale polițiste TV, care sunt o mărturie a interesului popular uriaș pentru un astfel de subiect.

Există în prezent un interes mai mare decât în oricare alt moment al istoriei pentru Criminalistică, grație și progreselor științifice ale ultimilor ani, în special a descoperirii profilului ADN. Dovezile probatorii pot fi obținute din urme microscopice de fluide, droguri, explozibili etc., oferind suficiente informații pentru a fi esențiale în anumite anchete<sup>1</sup>.

În același timp, a avut loc o revoluție paralelă în modul în care criminalistul investighează infracțiunile. Este probabil mult mai eficient, mai rapid și mai fiabil să investigăm infracțiunile care ne afectează cel mai mult (spurgeri, furturi de mașini etc.) folosind ADN-ul și amprente decât prin orice alte mijloace.

În ceea ce privește infracțiunile mai grave, cum ar fi omuciderile, criminaliștii au trecut de la statutul de „tehnicieni din spate” la cel de „prim-plan al anchetelor judiciare”. Criminalistica este astfel ferm integrată în agenda justiției penale deoarece poate răspunde la întrebările investigative în multe cazuri mai bine decât orice alt mijloc disponibil. Este o activitate complexă aflată la intersecția dintre știință și drept, după cum, de altfel, am mai precizat.

Criminalistica nu este o disciplină de sine stătătoare, ci implică mai multe discipline, cum ar fi chimia, biologia moleculară și ingineria, deși are o serie de trăsături distinctive. Deși își are rădăcinile în știință, este o activitate extrem de practică, care se ocupă de probleme din lumea reală: explozii, stropi de sânge, cadavre și mașini furate etc. Constatările științifice complexe trebuie să fie cântărite cu atenție, în mod obiectiv și comunicate cu claritate, simplitate și precizie sistemului judiciar.

În altă ordine de idei, Criminalistica se confruntă cu toate aspectele comportamentului uman. Celebra afirmație – „toată viața umană se află aici” – se potrivește foarte bine Criminalisticii: sunt avute în vedere toate categoriile de infractori, de la cei pur și simplu stupizi (ucigașii care au intrat în panică și au reîngropat un cadavru pentru a treia oară într-un pat de flori dintr-un cimitir) și de la cei ghinionști (bărbatul care a scris o scrisoare de amenințare președintelui unui club de fotbal londonez pe o hârtie conținând amprente sale, cu numele și adresa sa de domiciliu) până la cei reci și înspăimântător de răuvoitori (infractorii sexuali în

<sup>1</sup> J. Fraser, *Forensic Science. A Very Short Introduction*, Oxford University Press, 2010, pp. XII și urm.

serie și ucigașii care plănuiesc și au fantezii cu privire la crima comisă pe tot parcursul vieții lor).

Pe scurt, Criminalistica contează pentru că legătura cu infracțiunile din viața de zi cu zi și cu decesele survenite ca urmare a săvârșirii unor infracțiuni este mai directă, tangibilă și vizibilă.

Deci, se pune întrebarea: ce este Criminalistica? O definiție completă presupune a se face referire la toate componentele sale, respectiv la tehnica, tactica și metodologia criminalistică.

Prin prisma argumentelor de mai sus, definim **Criminalistica** ca fiind știința care studiază și aplică metodele, mijloacele tehnice și procedeele tactice necesare, pe de o parte, descoperirii infracțiunilor, stabilirii împrejurărilor în care au fost săvârșite și identificării persoanelor implicate în comiterea unor astfel de fapte, în vederea stabilirii adevărului judiciar astfel încât persoanele vinovate să fie trase la răspundere penală conform vinovăției lor și nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, iar pe de altă parte, eficientizării prevenirii și combaterii ferme a faptelor antisociale.

Aceste lucruri se realizează cu ajutorul unor tehnici, mijloace și metodologii științifice care ne permit să descriem, să deducem și să reconstituim evenimente. Baza reconstrucției o constituie analiza și evaluarea probelor fizice indirecte, fragmentare, respectiv ceea ce a rămas din urme, și a informațiilor relevante.

Din aceste fapte, după ce în prealabil li s-a dat încadrarea juridică conform unor standarde juridice prestabilite, Criminalistica deduce comportamentul, motivația și intenția infracțională.

Dintr-o altă perspectivă, Criminalistica răspunde la întrebările centrale ale unei anchete penale: *cine, ce, unde, când, cum, de ce?* Răspunsurile la aceste întrebări includ încadrarea juridică a faptei, identificarea infractorului și a victimei cu ajutorul ADN-ului, al amprentelor și al celorlalte urme lăsate în câmpul infracțional, precum și lămurirea unor împrejurări în care respectiva faptă a fost comisă, ca de exemplu: ce tip de pantof a fost identificat la locul crimei; succesiunea evenimentelor care au condus la un deces suspect; de unde s-a tras un foc de armă; cum s-a declanșat un incendiu; de ce totul a ars așa de puternic și repede de pe urma folosirii lichidelor inflamabile etc.

Toate aceste activități presupun descrierea activității infracționale care a avut loc, metodele de analiză folosite, modul în care sunt interpretate probele și, în cele din urmă, modul în care se oferă explicații organelor judiciare cu privire la ceea ce s-a întâmplat.

De asemenea, activitățile criminalistice se desfășoară în cadrul procesual complex conferit de legea penală și procesual penală și nu sunt la adăpost de termene, presiuni și neprevăzutul acestora (dictate de pericolul de dispariție a unor mijloace materiale de probă sau de schimbare a unor situații de fapt, ceea ce face necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei), de dramatismul unei anchete penale și, ocazional, de „lumina intensă” a presei<sup>1</sup>.

Știința este cel mai bun mijloc de care dispunem pentru a descrie și a înțelege lumea fizică, iar știința Criminalisticii a schimbat în mod fundamental modul în care organul judiciar investighează infracțiunile din punct de vedere juridic, procedural și conceptual pentru că poate răspunde la întrebările de mai sus mai rapid și mai obiectiv decât prin orice alt mijloc.

<sup>1</sup> *Ibidem*, p. 10.

## Secțiunea a II-a

### Obiectul criminalisticii

Disputa în jurul caracterizării Criminalisticii drept o știință, în general, a generat întrebări, investigații și opinii diferite legate de controversa dacă această știință are un obiect de studiu distinct sau dacă un astfel de obiect se confundă cu cel al dreptului procesual penal, precum și dacă această știință are principii și metode proprii<sup>1</sup>.

Ca știință de sine stătătoare, Criminalistica are un obiect propriu de studiu și un domeniu de cercetare bine delimitat, folosind în acest sens metode, mijloace și procedee specifice<sup>2</sup>.

În *sens restrâns*, obiectul Criminalisticii constă în elaborarea metodelor și mijloacelor tehnico-științifice de descoperire, fixare, ridicare, examinare și interpretare a elementelor de fapt în scopul prevenirii și descoperii infracțiunilor<sup>3</sup>.

Nicio altă știință nu-și propune elaborarea metodelor și mijloacelor de cercetare a infracțiunilor prin generalizarea experienței organelor de urmărire penală și a celor de expertiză criminalistică; așadar, acesta este un obiect propriu Criminalisticii fără de care nu s-ar fi născut dactiloscopia, grafologia și grafoscopia, profilografia balistică și traseologică, identificarea după voce, traseologia judiciară și alte metode specifice care se aplică în procesul cercetării infracțiunilor și în lipsa cărora nu s-ar putea astăzi imagina o urmărire penală ce trebuie să aibă un caracter științific și obiectiv.

În *sens larg*, obiectul Criminalisticii constă în:

a) elaborarea și folosirea de metode și mijloace tehnico-științifice destinate cercetării urmelor infracțiunii și probelor materiale descoperite în locul faptei, în scopul identificării persoanelor sau obiectelor care le-au creat;

b) preluarea din alte domenii ale științei (fizică, chimie, medicină legală, antropologie, psihologie, matematică, informatică etc.) și adaptarea la nevoile specifice a unor metode și mijloace de examinare în vederea obținerii probelor necesare cercetării infracțiunilor și descoperirii făptuitorilor;

c) elaborarea procedeelelor și regulilor tactice de efectuare a actelor de urmărire penală în vederea așezării pe baze științifice a întregii activități de cercetare penală;

d) elaborarea și perfecționarea cadrului metodologic de cercetare a diferitelor genuri de infracțiuni (în funcție de natura faptei și modul de operare folosit la săvârșirea ei), prin studierea și generalizarea practicii pozitive a organelor judiciare;

e) elaborarea și folosirea unor metode și mijloace tehnico-tactice de natură să prevină săvârșirea infracțiunilor sau producerea urmărilor acestora;

f) evidențierea cauzelor și condițiilor care au generat ori favorizat săvârșirea infracțiunilor și propunerea de măsuri – inclusiv în domeniul legislativ – pentru prevenirea și combaterea faptelor antisociale;

g) asigurarea unui grad sporit de operativitate și eficiență în descoperirea și probarea faptelor penale, în identificarea și prinderea făptuitorilor<sup>4</sup>.

<sup>1</sup> I.R. Constantin, *Unele metode și principii ale Criminalisticii* în „Școala Românească de Criminalistică”, Serviciul Cultural, Presă și Editorial al Ministerului de Interne, 1975, p. 69.

<sup>2</sup> I. Angheliescu ș.a., *Tratat practic de Criminalistică, vol. I – Cercetarea la fața locului*, Serviciul editorial, presă și propagandă în rândul populației din cadrul Ministerului de Interne, București, 1976, p. 15.

<sup>3</sup> N. Dan, I. Angheliescu ș.a., *Dicționar de Criminalistică*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1984, p. 143.

<sup>4</sup> I. Angheliescu ș.a., *op. cit.*, p. 15.

În atare condiții, pentru stabilirea clară a împrejurărilor în care au fost săvârșite infracțiunile și pentru identificarea autorilor lor, în cadrul obiectului Criminalisticii este necesară includerea altor științe, precum criminologia, dreptul penal, medicina legală etc., în „inima” criminalisticii, deși la momentul actual se vorbește tot mai des de așa-numita „purificare a criminalisticii”<sup>1</sup>.

### *Secțiunea a III-a* **Principiile criminalisticii**

De-a lungul timpului, știința criminalistică în România a avut o evoluție pozitivă, caracterizată prin creșterea contribuției sale la îndeplinirea sarcinilor majore ale luptei împotriva infracționalității, care se cereau a fi rezolvate pe linia prevenirii, descoperirii și cercetării infracțiunilor<sup>2</sup>.

Drept urmare, prin raportare la această evoluție și luând în considerare activitatea practică desfășurată în prezent, rezultă o serie de principii diriguitoare care călăuzesc știința Criminalisticii, și anume:

- a) principiul legalității,
- b) principiul aflării adevărului,
- c) principiul prezumției de nevinovăție,
- d) principiul existenței urmelor create de infracțiune,
- e) principiul identității.

#### *a) principiul legalității*

Întreaga activitate procesual penală și, implicit, și cea de investigare criminalistică a infracțiunilor este guvernată de principiul de bază al legalității procesului penal consacrat de Codul de procedură penală<sup>3</sup>, conform căruia, toate aceste activități se desfășoară în strictă conformitate cu dispozițiile prevăzute de lege.

Realizarea principiului legalității este asigurată și prin instituirea garanției procesuale a nulității în condițiile prevăzute de art. 280 C. pr. pen.<sup>4</sup>; sancțiunea nulității este astfel cuprinsă în oricare prevedere procesual penală.

În sistematizarea activităților care se desfășoară în cursul unui proces penal, poziționarea principiului legalității înaintea celorlalte reguli de bază se explică prin cerința ca și incidența acestora să se conformeze legii; deci, în interferența dintre principii, de regulă, principiul legalității se răsfrânge asupra celorlalte. Respectarea acestor reguli de bază în desfășurarea activităților procesuale penale rezultă și din constatările și expertizele criminalistice aflate la dosarul cauzei<sup>5</sup>.

<sup>1</sup> I. Bacikova, J. Metenko, M. Samek, *Subiectul și obiectul criminalisticii și predarea criminalisticii în Slovacia – teme în dezbatere și soluții*, în Revista de criminologie, criminalistică și penologie nr. 3/2009, p. 231.

<sup>2</sup> V. Lăpăduși, *Prezent și perspectivă în Criminalistică*, în Revista de drept penal nr. 3/2013, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 34.

<sup>3</sup> Conform art. 2 C. pr. pen. – legalitatea procesului penal, „Procesul penal se desfășoară potrivit dispozițiilor prevăzute de lege”.

<sup>4</sup> Conform art. 280 C. pr. pen. – efectele nulității, „(1) Încălcarea dispozițiilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului în condițiile prevăzute expres de prezentul cod...”.

<sup>5</sup> N. Grofu, *Reflecții asupra principiului fundamental al legalității procesului penal*, în Revista română de criminalistică nr. 5/2011, pp. 801 și urm.